

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
DESTEK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ
DAİRE BAŞKANLIĞI

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

YARALANMALARDA İLK YARDIM

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

- Baş-boyun ve omurga yaralanmalarında ilk yardımı,
- Göğüs yaralanmalarında ilk yardımı,
- Karın yaralanmalarında ilk yardımı,
- Ezilme yaralanmalarında ilk yardımı,
- Diş kopmasında ilk yardımı uygulayabilme.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BAŞ YARALANMALARI

Baş yaralanmaları

- Saçlı deri,
- Kafatası,
- Yüz yaralanmalarını içerir.

Baş yaralanması olan kişide boyun ve omurga yaralanması da olabilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BAŞ YARALANMALARI BELİRTİLERİ

- Baştta yara, şişlik, kanama,
- Baş ağrısı, baş dönmesi,
- Bilinç değişikliği,
- Hafıza kaybı,
- Bulantı, kusma,
- Burun veya kulaktan kanama,
- Kafatasında şekil bozukluğu,
- Kulak arkası ve göz çevresinde renk değişikliği, morarma,
- Koma.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BAŞ YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Yaralının bilincini kontrol edin.
- 112'yi arayın/aratin.
- Yaşam bulgularını kontrol edin.
- Hava yolu açıklığını sağlayın.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BAŞ YARALANMALARINDA İLK YARDIM

Bilinci açıksa

- Omurga yaralanma şüphesi yoksa yaralıyı sırt üstü rahat edebileceği pozisyonda yatırın.
- Yaralıda kusma varsa baş-boyun ve omurgayı aynı hizada tutarak yaralıyı yan çevirin.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BAŞ YARALANMALARINDA İLK YARDIM

Bilinci kapalı ve solunumu varsa

- Baş yaralanmasına boyun yaralanması da eşlik edebileceğinden baş-boyun ve omurgayı aynı hizada tutarak yaralıyı yan çevirin.
- Hava yolu açıklığını sağlarken yüz kırıkları olan kemiklere kuvvet uygulamaktan kaçının.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BAŞ YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Dış kanama varsa kemik kırığı riskinden dolayı aşırı kuvvet uygulamadan bası yapın.
- Kulaktan kan veya sıvı geliyorsa temiz bir bezi kulak üzerine hafifçe sabitleyin, mümkünse yaralıyı kan veya sıvı gelen kulak tarafına çevirin.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BOYUN VE OMURGA YARALANMALARI BELİRTİLERİ

- Yaralanma bölgesinde ağrı, hassasiyet,
- El ve ayaklarda uyuşma, karıncalanma ve his kaybı,
- Yaralanma bölgesinin aşağısında duyu azalması veya kaybı,
- Kuvvet azalması veya kaybı.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BOYUN VE OMURGA YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Yaralının bilincini kontrol edin.
- 112'yi arayın/aratın.
- Yaşam bulgularını kontrol edin.
- Yaralının hava yolu açıklığını sağlayın.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BOYUN VE OMURGA YARALANMALARINDA İLK YARDIM

Bilinci açıksa

- Yaralıyı **bulduğunuz pozisyonda sabit tutun**, sadece tehlike anında hareket ettirin.
- Yaralıyı tekrar değerlendirin ve hareket etmemesini söyleyin.
- Sıkan kıyafetleri varsa gevşetin.
- Omurganın hareketini önlemek için yaralının başını ve boynunu sabit tutun.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BOYUN VE OMURGA YARALANMALARINDA İLK YARDIM

Bilinci kapalı ve solunumu varsa

- Yaralının baş ve boynunu elinizle sabitleyerek baş-boyun ve omurgayı aynı hizada tutarak derlenme pozisyonuna getirin.
- Omurganın hareketini önlemek için yaralının başını ve boynunu sabit tutun.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

BAŞ-BOYUN-OMURGA YARALANMALARINDA DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Yaralının hareket etmesine izin vermeyin.
- Yaralıya **boyunluk takmayın.**
- Kulak veya burundan gelen kan, sıvı akışını durdurmaya çalışmayın.
- Saplanmış bir nesne varsa çıkarmayın, sabitleyin.
- Kırık bölgesine bastırmayın.
- Başına darbe aldıktan sonra kendini iyi hissetse bile **yaralıda ciddi beyin hasarı olabilir.** Yaralının mutlaka sağlık kuruluşuna götürülmesini sağlayın.

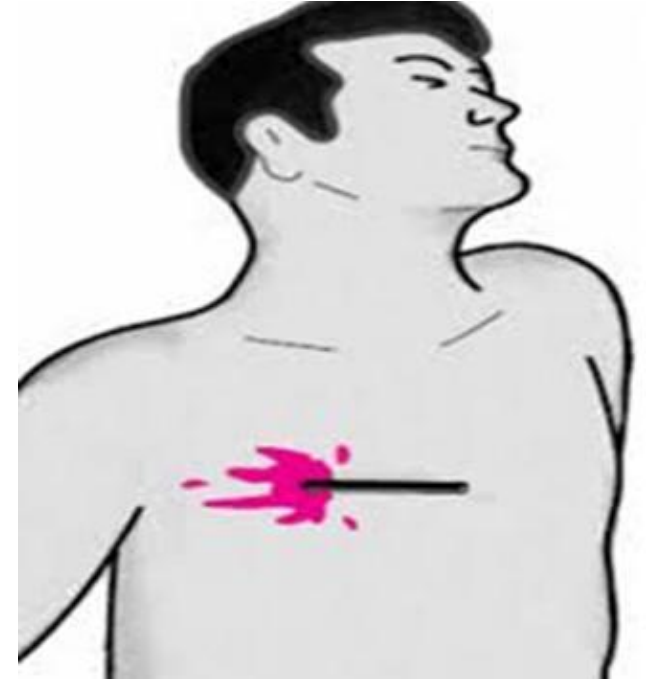

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GÖĞÜS YARALANMALARI

Göğüs yaralanmaları ezici veya delici aletlerden kaynaklanan ciddi yaralanmalardır.
Açık veya kapalı yaralanma olarak görülebilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

GÖĞÜS YARALANMALARI BELİRTİLERİ

- Nefes darlığı,
- Nefes alıp verirken ağrı,
- Ezici yaralanmalarda ağrı, hassasiyet, morarma,
- Yara üzerinde saplanmış cisim,
- Açık yarada yaralı nefes alırken içeri giren havaya ait ses duyulması, nefes verirken yara yerinden çıkan hava kabarcığı, kan,
- Şok, bilinç kaybı.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAPALI (KÜNT) GÖĞÜS YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Yaralının bilincini kontrol edin.
- 112'yi arayın/aratin.
- Yaşam bulgularını kontrol edin.
- Yaralıyı sakinleştirin.
- Yaralıyı **yarı oturur pozisyona** getirin ve yarasının olduğu tarafa doğru eğilmesini sağlayın.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KAPALI GÖĞÜS YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Yaralının solunumunu izlemeye devam edin.
- Bilinci kapalı ve solunumu varsa **yaralı tarafına çevirerek derlenme pozisyonuna** getirin.
- Solunumu durursa temel yaşam desteğine başlayın.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

AÇIK GÖĞÜS YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Yaralının bilincini kontrol edin.
- 112'yi arayın/aratin.
- Yaşam bulgularını kontrol edin.
- Yaralıyı sakinleştirin.
- Yaralıyı **yarı oturur pozisyonuna** getirin. Yaranın olduğu tarafa doğru eğilmeye teşvik edin, zorlanıyorsa hareket ettirmeyin.
- Yaralanma yerinde kanama varsa kanamayı bası ile kontrol edin.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

AÇIK GÖĞÜS YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Yarayı açık bırakın veya gerekiyorsa **tıkayıcı olmayan** temiz bezle kapatın.
- Göğse saplanmış cismi kesinlikle çıkarmayın.
- Cismi sabit tutacak şekilde temiz bez yerleştirerek sabitleyin.
- Yaralının solunumunu izlemeye devam edin.
- Bilinci kapalı ve solunumu varsa **yanarının olduğu tarafa çevirerek derlenme pozisyonuna** getirin.
- Saplanmış cisim varsa sağlam tarafa çevirerek derlenme pozisyonuna getirin.
- Solunumu durursa temel yaşam desteğine başlayın.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

KARIN YARALANMALARI

Karın yaralanmaları ezici (künt) ve delici yaralanmalar olarak ikiye ayrılır.

Ezici karın yaralanmaları

- Trafik kazası,
- Yüksekten düşme,
- Göçük altında kalma gibi nedenlere bağlı meydana gelebilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

EZİCİ KARIN YARALANMALARI BELİRTİLERİ

- Karında ağrı, hassasiyet,
- Bulantı, kusma,
- Karında ezikler, sıyrıklar,
- Kızarıklık, morluk,
- Şişkinlik,
- Solukluk,
- İç kanamaya bağlı şok bulguları.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

EZİCİ KARIN YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Yaralının bilincini kontrol edin.
- 112'yi arayın/aratin.
- Yaşam bulgularını kontrol edin.
- Yaralıyı düz bir zemine yatırın.
- **İç kanama ve şok belirtilerini izleyin.**
- Yiyecek, içecek vermeyin.
- Bilinci kapalı ve solunumu varsa **yarasının olduğu tarafa** çevirerek derlenme pozisyonuna getirin.
- Solunumu durursa temel yaşam desteğine başlayın.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DELİCİ KARIN YARALANMALARİ BELİRTİLERİ

- Karında ağrı, hassasiyet,
- Bulantı,
- Kusma,
- Cilt kesisi,
- Karında saplanmış cisim,
- İç ve dış kanama,
- Ateşli silaha bağlı kurşun veya saçma giriş-çıkış izleri,
- Ciltten dışarı çıkan iç organlar,
- İç, dış kanamaya bağlı şok bulguları.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DELİCİ KARIN YARALANMALARINDA İLK YARDIM

Delici karın yaralanmalarında ciltte görülen yara küçük olsa bile vücutta derinde yer alan organ ve dokulara hasar vermiş olabilir.

İç ve dış kanamaya bağlı şok bulguları oluşabilir.

Karın tahta gibi sert ve çok ağrılı ise durum ciddidir.

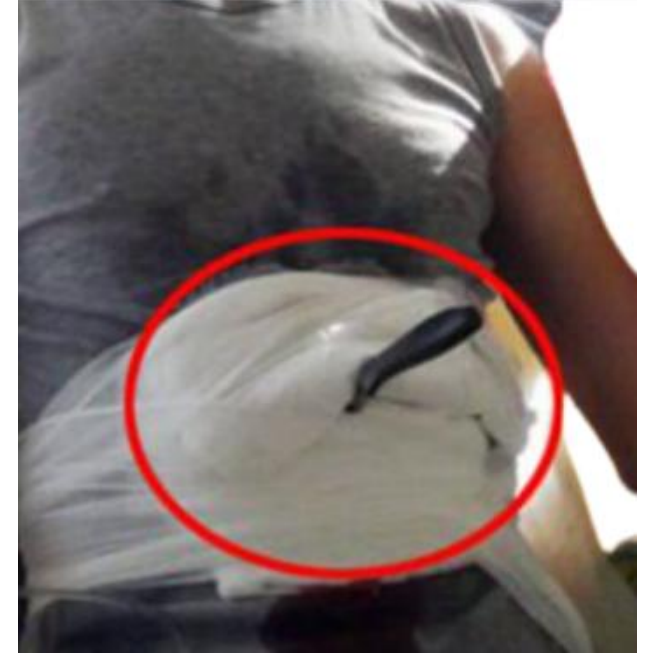

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DELİCİ KARIN YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Yaralının bilincini kontrol edin.
- 112'yi arayın/aratin.
- Yaşam bulgularını kontrol edin.
- Yaralıyı düz bir zemine yatırın.
- Yarayı kuru ve temiz bir bezle örtün.
- **Saplanmış bir cisim varsa kesinlikle çıkarmayın.** Rulo şeklinde temiz bez yerleştirerek sabitleyin.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DELİCİ KARIN YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Dış kanama varsa doğrudan bası ile kontrol edin.
- Karından dışarı çıkan organlara dokunmayın.
- Dışarı çıkan organları içeri sokmaya çalışmayın. Üzerine **temiz nemli bir bez örtün**, bez üzerini de **temiz şeffaf gıda ambalajı** veya alüminyum folyo ile örtüp bandaj yapın.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DELİCİ KARIN YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Mümkünse yaralının dizlerini bükün.
- Isı kaybını engellemek için üzerini örtün.
- Su dahil herhangi bir **yiyecek, içecek vermeyin.**
- Yaralının yaşam bulgularını takip edin.
- Bilinci kapalı ve solunumu varsa **yaralı tarafına çevirerek derlenme pozisyonuna getirin.**
- Solunumu durursa temel yaşam desteğine başlayın.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

EZİLME YARALANMALARI

Trafik kazaları, şantiye kazaları, patlamalar ve doğal afetler ezilme yaralanmalarının en yaygın nedenleridir.

Uzun süreli sıkışma ve hareketsizlik durumunda kaslarda zararlı maddeler birikerek aşırı doku hasarı ve böbrek yetmezliği başta olmak üzere **organ yetmezliklerine** neden olabilir.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

EZİLME YARALANMALARI BELİRTİLERİ

- Kırıklar,
- Halsizlik,
- Uykuya meyil,
- Bilinç değişiklikleri,
- Vücutta ve uzuvlarda ezilme şeklinde yaralar,
- İdrar miktarında azalma, renginde koyulaşma,
- Dış kanama, iç kanama belirtileri,
- Şok belirtileri.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

EZİLME YARALANMALARINDA İLK YARDIM

- Yaralının bilincini kontrol edin.
- 112'yi arayın/aratin.
- Yaşam bulgularını kontrol edin.
- Mümkün ve güvenli ise yaralıyı ezilmeyi oluşturan kuvvetlerden uzaklaştırın.
- Dış kanaması varsa doğrudan bası ile durdurun.
- **Yaralanan uzuvlarını hareket ettirmeyin.**
- Yaralıyı sıcak tutun.
- Durumunu izlemeye devam edin.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

EZİLME YARALANMALARINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

- Ezilme yaralanması olan bir yaralı ağrıdan şikayet etmeyebilir ve dış yaralanma belirtisi olmayabilir.
- Hafif yaralanmalarda dahi organ yetmezlikleri gelişebilir.
- **Ezilme yaralanmasına maruz kalan tüm yaralılar mutlaka hastaneye ulaştırılmalıdır.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DİŞ KOPMALARI

Kopan dişin en kısa zamanda yerine yerleştirilmesi gerekir. Zaman uzadıkça diş dokularında geri dönüşsüz hasarlar ortaya çıkar.

- Kopan dişi **kökünden tutmayın.**
- **Temizlemeye çalışmayın.**

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

DİŞ KOPMALARINDA İLK YARDIM

- Yerine yerleştirmeye çalışmayın.
- Kopan dişi streç filmde saklayın veya kişinin kendi tükürüğü, süt veya yumurta akı gibi protein içeren maddelerin içerisine koyun.
- Yaralıyı **mümkün olan en kısa zamanda kopan dişi** ile birlikte diş hekimine yönlendirin.

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

ÖZET

Ezici yaralanmalarda ilk yardım nasıl olmalıdır?

MERKEZ İŞYERİ SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

